

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2019)0095

Poročilo Komisije o Bosni in Hercegovini za leto 2018

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. februarja 2019 o poročilu Komisije o Bosni in Hercegovini za leto 2018 (2018/2148(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Bosno in Hercegovino (BiH) na drugi,
- ob upoštevanju protokola o prilagoditvi stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter BiH na drugi strani zaradi upoštevanja pristopa Republike Hrvaške k Evropski uniji, ki je bil parafiran 18. julija 2016 in je začel veljati 1. februarja 2017,
- ob upoštevanju prošnje BiH za članstvo v Evropski uniji z dne 15. februarja 2016 in odgovorov na vprašalnik Komisije, ki jih je država predložila dne 28. februarja 2018,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta o Zahodnem Balkanu z dne 19. in 20. junija 2003 ter priloge z naslovom „Solunska agenda za Zahodni Balkan: premik k evropski integraciji“,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 16. oktobra 2017 o Bosni in Hercegovini in z dne 26. junija 2018 o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu ter z dne 15. oktobra 2018 o Bosni in Hercegovini/operacija Althea sil EUFOR,
- ob upoštevanju prve seje stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora EU–BiH 5. in 6. novembra 2015, druge seje stabilizacijsko-pridružitvenega sveta EU–BiH 10. julija 2017, tretje seje stabilizacijsko-pridružitvenega odbora EU–BiH 27. marca 2018 in tretje seje stabilizacijsko-pridružitvenega sveta EU–BiH 13. julija 2018,
- ob upoštevanju berlinskega procesa, zlasti sklepov predsedstva vrha voditeljev držav Zahodnega Balkana v Londonu 10. julija 2018, treh skupnih izjav, podpisanih istega dne, o regionalnem sodelovanju in dobrih sosedskih odnosih, o pogrešanih osebah in o vojnih zločinih, ter protikorupcijske izjave, ki jo je BiH podala ob isti priložnosti,
- ob upoštevanju izjave, sprejete med vrhom EU-Zahodni Balkan 17. maja 2018, in agende prednostnih nalog iz Sofije, ki je priložena tej izjavi,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. februarja 2018 z naslovom Verodostojna širitvena perspektiva in okrepljeno sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom (COM(2018)0065),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. aprila 2018 o širitveni politiki EU za leto 2018 (COM(2018)0450), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom „Poročilo o Bosni in Hercegovini za leto 2015“ (SWD(2018)0155),
 - ob upoštevanju skupne izjave z dne 2. maja 2018 visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko/podpredsednice Komisije Federice Mogherini in komisarja za evropsko sosedsko politiko in širitvena pogajanja Johannesesa Hahna o volilni reformi v BiH za volitve v dom narodov entitete Federacija BiH,
 - ob upoštevanju rezultatov volitev z dne 7. oktobra 2018,
 - ob upoštevanju izjave o predhodnih in sklepnih ugotovitvah mednarodne misije OVSE/ODIHR za opazovanje volitev, objavljene 8. oktobra 2018,
 - ob upoštevanju skupne izjave visoke predstavnice/podpredsednice Federice Mogherini in komisarja Johannesesa Hahna z dne 8. oktobra 2018 o volitvah v Bosni in Hercegovini,
 - ob upoštevanju skupnih sklepov, sprejetih v okviru ekonomskega in finančnega dialoga med EU ter Zahodnim Balkanom in Turčijo, z dne 25. maja 2018,
 - ob upoštevanju lokalne izjave EU z dne 1. junija 2018 o zakoniku BiH o kazenskem postopku,
 - ob upoštevanju triinpetdesetega¹ poročila visokega predstavnika za izvajanje mirovnega sporazuma o Bosni in Hercegovini z dne 3. maja 2018 Varnostnemu svetu OZN in štiriinpetdesetega² istega poročila z dne 31. oktobra 2018,
 - ob upoštevanju programa reform za BiH za obdobje 2015–2018, ki je bil sprejet julija 2015, in usklajevalnega mehanizma, ki so ga svet ministrov BiH ter vladi Federacije BiH in Republike Srbske sprejeli 23. avgusta 2016,
 - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o tej državi,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A8-0467/2018),
- A. ker EU ostaja zavezana evropski perspektivi Bosne in Hercegovine ter njeni ozemeljski celovitosti, suverenosti in enotnosti;
- B. ker prošnja te države za članstvo v EU pomeni strateško izbiro in zavezanost približevanju EU;
- C. ker Komisija pripravlja mnenje o prošnji BiH za članstvo v EU; ker je BiH na podlagi mehanizma usklajevanja v zvezi z vprašanji EU pripravila odgovore na vprašalnik

¹ S/2018/416, 3.5.2018.

² S/2018/974, 31.10.2018.

Komisije in jih posredovala 28. februarja 2018; ker je BiH 20. junija 2018 prejela več kot 600 dodatnih vprašanj in do zdaj še ni poslala svojih odgovorov na dodatna vprašanja;

- D. ker se je od sredine leta 2017 sprejemanje reform v zvezi z EU izrazito upočasnilo kljub temu, da je BiH zavezana programu reform; ker je pristop k EU celovit postopek, ki zahteva politično voljo, skupna prizadevanja vseh deležnikov in soglasje glede programa reform; ker morajo biti državljani BiH v središču institucionalnih, ekonomskih in družbenih reform;
 - E. ker so v BiH 7. oktobra 2018 potekale splošne volitve; ker se politične stranke niso mogle dogovoriti glede sprememb volilne zakonodaje, potrebnih za obravnavo pravne vrzeli, ki je rezultat sodb ustavnega sodišča v zadevi Ljubić o volitvah poslancev v dom narodov Federacije; ker so bila prizadevanja za rešitev tega vprašanja pod vodstvom veleposlanikov EU in ZDA v BiH, pri katerih je sodelovala tudi Beneška komisija, brezplodna;
 - F. ker BiH še vedno krši Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, na primer v zadevi Sejdić-Finci in povezanih zadevah; ker je Svet zadolžil Komisijo, da temu vprašanju nameni posebno pozornost pri pripravi svojega mnenja o prošnji BiH za članstvo; ker se zato pričakuje, da bodo v mnenju Komisije analizirana vprašanja v zvezi s funkcionalnostjo in ker bo v njem pregledan pravni okvir z vidika skladnosti s pravnim redom EU ter opredeljene ustavne in druge potrebne reforme; ker bo potreba po ustavnih reformi, namenjena izboljšanju funkcionalnosti in zagotavljanju varstva človekovih pravic, postajala vse nujnejša, bolj ko se bo BiH približevala pridobitvi članstva EU; ker politično vodstvo države doslej ni bilo sposobno odpraviti povezanih pomanjkljivosti v ustavi BiH;
 - G. ker se trenutno ne izvaja 13 sklepov ustavnega sodišča BiH in številne ustavne odločbe na ravni entitet (28 v Federaciji in 7 v Republiki Srpski); ker je izvajanje odločitev ustavnega sodišča bistveni element za spoštovanje pravne države;
 - H. ker je BiH tudi podpisnica Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Espoo, 1991);
 - I. ker v sodobni Evropi ni prostora za povečevanje oseb, obsojenih za vojna hudodelstva in hudodelstva zoper človečnost;
 - J. ker bi bilo treba odločneje obravnavati trdovratne izzive v procesu sprave;
 - K. ker je korupcija še vedno zelo razširjena, tudi na najvišjih ravneh;
1. pozdravlja, da je BiH predložila odgovore na vprašalnik Komisije; poziva BiH, naj pravočasno, na pregleden način in natančno odgovori na dodatna vprašanja, ki so bolj tehnične narave, da bi prispevala k mnenju Komisije o prošnji za članstvo v EU;
 2. je zaskrbljen, ker so se reforme občutno upočasnile zaradi nesoglasij med strankami in zelo polarizirane predvolilne kampanje, ki se je začela zelo zgodaj; poudarja, da morajo oblasti BiH svojo zavezo evropski poti pospremiti z doslednim izvajanjem reform, ki izhajajo iz programa reform in se prenašajo v konkretne rezultate, ki koristijo državljanom, ne glede na njihovo etnično in versko pripadnost; obžaluje, da ni bilo večjega napredka, z izjemo sprejetja strategij na področjih okolja, razvoja podeželja in

energije, ki veljajo za celotno državo, ter nekaterih pomembnih reformnih ukrepov, kot so spremembe zakona o trošarinah, potrebne za zagotovitev financiranja MDS in EBRD;

3. obžaluje, da je v volilni kampanji spet prevladovala razdiralna etnično nacionalistična retorika, ki še vedno zaznamuje politične razprave v državi, v katere so vključeni politični akterji na vseh straneh; poziva vse politične voditelje, naj se nemudoma lotijo oblikovanja vlad na vseh ravneh, in sicer s konstruktivnim sodelovanjem, ki je v interesu državljanov BiH; poziva k ustreznemu obveščanju javnosti o procesu vključevanja v EU tudi kot o projektu za spravo in razvoj politične kulture, ki temelji na kompromisu in vzajemnem razumevanju;
4. ugotavlja, da je ta volilni cikel ponovno zaznamovala segmentacija po etnični pripadnosti in da je bila volilna kampanja namesto na reševanje vsakodnevnih težav državljanov osredotočena predvsem na sporna vprašanja, povezana s preteklostjo; obžaluje nacionalistično in hujskaško predvolilno retoriko, ki povečuje vrzel med vsemi tremi konstitutivnimi narodi; ugotavlja, da so bile volitve 7. oktobra 2018 konkurenčne in so kljub nekaterim nepravilnostim na splošno potekale brez zapletov ter da so državljani BiH mirno in urejeno uveljavljali svojo demokratično pravico; ponovno izjavlja, da bi bilo treba preiskati in najodločneje obsoditi vse domnevne nepravilnosti, povezane z volitvami, nezakonite dejavnosti pa kazensko preganjati; poudarja stalne pomanjkljivosti v procesu demokratičnih volitev in pričakuje, da se bodo nemudoma obravnavala priporočila OVSE/ODIHR; opozarja, da sodba ustavnega sodišča iz leta 2010 o demokratični pravici meščanov Mostarja do udeležbe na lokalnih volitvah še ni bila izvršena;
5. obžaluje, da ni bil dosežen kompromis pred volitvami v zvezi s spremembami volilne zakonodaje, ki so potrebne za zapolnitev pravne vrzeli, ki je posledica sodb ustavnega sodišča v zadevi Ljubić o volitvah poslancev v dom narodov Federacije; se seznanja s sklepom osrednje volilne komisije o razdelitvi sedežev v domu narodov Federacije, ki je bil sprejet 18. decembra 2018, in poziva vse politične akterje, naj sistematično odpravijo preostale pravne praznine v volilni zakonodaji BiH; poziva vse politične voditelje in izvoljene poslance, naj pokažejo odgovornost, se vzdržijo izjav, ki nasprotujejo enotnosti države, pustijo ob strani svoja nasprotujoča si stališča ter najdejo kompromise in rešitve, ki bodo sprejemljivi za vse; opozarja pred zamudami in poskusi blokiranja oblikovanja oblasti po volitvah, saj to ne služi ne interesom državljanov ne cilju evropskega povezovanja; poudarja, da sta izvedba volitev in izvršitev rezultatov ter oblikovanje vlade v skladu z ustreznimi pravnimi določbami bistveni značilnosti dobro delujoče demokracije ter predstavljata pogoj za katero koli državo, ki se želi pridružiti EU;
6. odločno poudarja, da je treba v skladu s sodbami ustavnega sodišča Bosne in Hercegovine hitro oblikovati dom narodov Federacije, na kar sta opozorila tudi visoka predstavnica/podpredsednica Federica Mogherini in komisar Johannes Hahna v skupni izjavi o volitvah v BiH;
7. obžaluje, da ostaja nerešeno vprašanje demokratične in zakonite zastopanosti treh konstitutivnih narodov in vseh državljanov; poziva vse strani, naj poiščejo pravočasen kompromis, saj bi morali novi zakonodajalci čim prej obravnavati to vprašanje, vključno z operacionalizacijo odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Sejdić-Finci in povezanih zadevah; ponovno poudarja potrebo po nadaljevanju

ustavnih, političnih in volilnih reform, ki bi preoblikovale BiH v popolnoma učinkovito, vključujočo in delujočo pravno državo,

8. obžaluje, da zaradi poskusov, da bi v pravila stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora o glasovanju uvedli veto na podlagi etnične pripadnosti, delegati še vedno niso dosegli soglasja o poslovniku stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora, ki se zato ni sestel že tri leta; obžaluje, da ni bilo sodelovanja z Evropskim parlamentom, in opozarja, da to pomeni očitno kršitev obveznosti, ki izhajajo iz stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma, ter poziva vse akterje, naj v skladu s priporočili Evropskega parlamenta o tej temi dosežejo soglasje o poslovniku stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora ter ga sprejmejo; ugotavlja, da so delujoče demokratične institucije, vključno s parlamentom, osnovni pogoj za napredovanje v procesu vključevanja v EU;
9. je zaskrbljen zaradi pomanjkanja sistematičnih ocen regulativnega učinka in javnih posvetovanj, nezadostne in nizke kakovosti spremljanja in poročanja ter neobstoja formalne zahteve glede objavljanja ključnih vladnih dokumentov o načrtovanju;
10. poziva k sprejetju nadaljnjih nediskriminatornih strategij, ki bodo upoštevale vidik spolov, na ravni države na področjih, kot sta zaposlovanje in upravljanje javnih financ, ki bodo omogočile dosledno izvajanje reform po vsej državi ter dostop do dodatnih sredstev iz instrumenta za predpristopno pomoč (IPA); z zadovoljstvom ugotavlja, da je sprejetje ustreznih strategij na ravni države v okviru nedavno revidiranega okvirnega strateškega dokumenta za obdobje 2014–2020 omogočilo pridobitev dodatnih sredstev iz instrumenta za predpristopno pomoč (IPA) na ključnih področjih, kot so kmetijstvo in razvoj podeželja ter okolje in energetika; poudarja, da je treba zagotoviti učinkovitejše črpanje sredstev iz instrumenta za predpristopno pomoč (IPA), zlasti z izboljšanjem usklajenosti donatorjev in upravne zmogljivosti; poziva k sprejetju državnega programa za približevanje zakonodaje države pravnemu redu EU, saj gre za pravno zahtevo iz stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma in nujno sredstvo za pripravo na pristop k EU;
11. ponavlja svoj poziv k sprejetju strategije za človekove pravice, ki bo veljala za celotno državo; poudarja, da bi bilo treba čim prej sprejeti spremembe zakona o varuhu človekovih pravic, da bi se zagotovila skladnost s pariškimi načeli; meni, da je treba v skladu z mednarodnimi obveznostmi BiH vzpostaviti nacionalni preventivni mehanizem za preprečevanje mučenja in trpinčenja ter sprejeti državni zakon o pravicah civilistov, ki so bili med vojno mučeni; meni, da bi si morala BiH bolj prizadevati za to, da se razmere v zaporih in policijskih prostorih za pridržanje uskladijo z mednarodnimi standardi; ponovno poziva oblasti Republike Srbske, naj razveljavijo določbo o smrtni kazni v ustavi entitete; ponovno poudarja, da je treba po vsej državi zagotoviti nediskriminatoren dostop do sodnega varstva prek usklajenega in vzdržnega sistema brezplačne pravne pomoči; poziva oblasti, naj aktivno spodbujajo evropske vrednote ter si še naprej prizadevajo za evropsko perspektivo;
12. poziva oblasti BiH, naj sprejmejo konkretne ukrepe za vključevanje načela enakosti spolov v vse politike, vključno s programom reform, in izraža zaskrbljenost zaradi nezadostne zastopanosti žensk na položajih nosilcev odločanja, zlasti na lokalni ravni; poziva politične stranke v BiH, da naredijo več za zagotavljanje, da so ženske zastopane na vseh ravneh političnega sistema;

13. obžaluje dejstvo, da BiH še vedno krši Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, ker ni izvršila sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) v zadevah Sejdić-Finci, Zornić, Pilav in Šlaku, kar omogoča očitno diskriminacijo med državljani v BiH, to pa je v nasprotju z vrednotami in standardi EU; opozarja, da bi morala Komisija pri pripravi mnenja nameniti pozornost temu vprašanju; meni, da bi lahko izvrševanje teh sodb pomagalo vzpostaviti delujočo demokratično družbo; poudarja, da se tudi od BiH, kot od vsake države, ki se želi pridružiti EU, pričakuje, da bo postopoma uskladila svoj pravni sistem z zahtevami ustavnega in pravnega reda EU, kar zadeva nediskriminacijo, in pričakuje, da bo v primernem času dosežen napredek pri teh bistvenih vprašanjih; vztraja, da izvršitev teh sodb ne bi smela vplivati na nadaljnje izvajanje programa reform, in mora privedi do odprave vsakršne omejitve pasivne volilne pravice na podlagi etnične pripadnosti in prebivališča ali zaradi odločitve državljana, da se ne povezuje s konstitutivnim narodom; zato meni, da bi bilo treba ustavno in volilno reformo izpeljati skupaj; poziva politične voditelje, naj se izogibajo nacionalistični retoriki, ki vodi v družbeni razkol, ter nadaljujejo politični dialog in dejavnosti, ki vodijo v sodelovanje med političnimi predstavniki treh narodov in drugimi;
14. poziva k učinkovitejšim ukrepom za boj proti vsem oblikam diskriminacije, zlasti s sprejetjem državnih strategij na področjih človekovih pravic in boja proti diskriminaciji; spodbuja sodelovanje treh in drugih narodov na področju kulture, religije in izobraževanja, da bi premostili etnične ločnice; obžaluje, da ni bilo napredka pri obravnavi zadeve „dveh šol pod eno streho“; poziva k odločnemu ukrepanju na vseh ravneh, da bi našli sistemske rešitve, ki bodo zagotavljale vključujoče in nediskriminatorno izobraževanje za vse otroke; ugotavlja, da bi bilo treba pri sprejemanju programov in učnih načrtov na celotnem ozemlju BiH spoštovati kulturno in jezikovno raznolikost narodov, hkrati pa poudarjati vzajemno razumevanje in spravo; je zaskrbljen, ker pomanjkanje virov in usklajevanja ovira izvajanje akcijskega načrta za otroke za obdobje 2015–2018; pozdravlja zakonodajo BiH o rejništvu in poudarja, da je treba podpirati nadaljnjo deinstitucionalizacijo varstva otrok po vsej državi; poziva k izboljššanemu dostopu do izobraževanja in ustreznih socialnih storitev za invalidne otroke ter, splošneje, izboljššanju dostopa do stavb, institucij in prevoza za invalide;
15. poziva k učinkovitejšemu izvajanju pravnih določb v zvezi z enakostjo moških in žensk, zmanjšanju razlik v plačilu med moškimi in ženskami, izboljššanju dostopa do trga dela za ženske ter boju proti spolnim stereotipom v družbi; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je izvajanje zakonodaje o preprečevanju nasilja na podlagi spola in zaščiti pred njim, zlasti nasiljem v družini, neučinkovito; poudarja, da je treba zakonodajo uskladiti z Istanbulsko konvencijo; poziva k napredku pri zagotavljanju spoštovanja pravic invalidov, zlasti s hitrim obravnavanjem zadevnih priporočil OZN; priznava ukrepe, sprejete v zvezi s pravnim varstvom oseb LGBTI, vendar poudarja, da je treba storiti več za sodno preganjanje nasilja in zločinov iz sovraštva zoper te osebe ter spodbujati njihovo vključevanje v družbo;
16. je zaskrbljen, da neuskklajenost med različnimi ravnmi oblasti in pomanjkanje finančnih sredstev še naprej ovirata učinkovito varstvo manjšin in ranljivih skupin, zlasti Romov; poziva k sprejetju dodatnih ukrepov za krepitev varstva pravic manjšin; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da rezultati študije o marginaliziranih Romih v BiH iz leta 2017 kažejo, da imajo Romi omejene možnosti na vseh področjih človekovega razvoja; obsoja stigmatizacijo in socialno izključevanje Romov; poziva oblasti, naj obeležijo spomin na žrtve holokavsta nad Romi, naj 2. avgust razglasijo za evropski dan spomina na žrtve holokavsta nad Romi in naj romske žrtve vključijo v svoje spominske

slovesnosti, ki potekajo vsako leto 27. januarja za obeležje dneva spomina na žrtve holokavsta; pozdravlja sprejetje revidiranega akcijskega načrta za Rome za obdobje 2017–2020 v zvezi s stanovanji, zaposlovanjem in zdravstvenim varstvom; vztraja, da je treba sprejeti ukrepe za dodatno izboljšanje izobraževanja, stopnje zaposlenosti, zdravja, stanovanj in življenjskih razmer za Rome in druge etnične manjšine, pri čemer je treba glavno pozornost namenjati izboljšanju in celovitemu izvajanju zadevnega obstoječega političnega in zakonodajnega okvira; izraža zaskrbljenost glede nizkega zastopanja članov narodnih manjšin v političnem in javnem življenju;

17. je seznanjen s sodelovanjem Bosne in Hercegovine v oceni PISA za leto 2018, ki jo opravlja OECD, pri čemer je bilo to sodelovanje omogočeno s finančno podporo Evropske komisije; izraža pohvalo izobraževalnim ustanovam Bosne in Hercegovine (pristojnim ministrstvom in ustanovam na ravni kantonov, entitet in države ter v okrožju Brčko) za njihovo udeležbo in pripravljenost za sodelovanje; poziva prihodnje vlade na vseh ravneh, naj rezultate preizkusa znanja, ki naj bi bili objavljeni leta 2019, uporabijo za konstruktivno razpravo in razvoj reform na področju izobraževanja, ki bodo privedle do boljše kakovosti rezultatov izobraževanja;
18. poziva k celoviti reformi sistemov socialne zaščite, in sicer z odpravo diskriminatornih praks v skladu z zavezami glede človekovih pravic in zagotavljanjem, da so določeni ustrezni minimalni standardi za zaščito najranljivejšega prebivalstva, vključno z odpravo zakonodajnih vrzeli, ki nekaterim otrokom onemogočajo pridobitev zdravstvenega zavarovanja; poziva vse ustrezne institucije v Bosni in Hercegovini, naj okrepijo usklajevanje in sodelovanje na področju spremljanja pravic otrok, vključno z vzpostavitvijo celovitega mehanizma za zbiranje podatkov o pravicah otrok v Bosni in Hercegovini;
19. ugotavlja, da Bosna in Hercegovina ostaja država izvora in tranzita ter ciljna država za trgovino z ljudmi; poziva k izboljšanju upravljanja meja in krepitevi specializiranih enot za preiskavo trgovine z ljudmi za učinkovit boj proti tihotapcem;
20. je zaskrbljen, ker se niso izvedle zadostne reforme na področju izobraževanja in gospodarstva, kar prispeva k visoki stopnji brezposelnosti mladih in obsežnemu ekonomskemu izseljevanju mladih, ki zapuščajo državo, ter pomanjkanja ustreznih politik in naložb v zvezi z otroki in mladimi; poziva Bosno in Hercegovino, naj odpravi veliko neenakost med spoloma v stopnji delovne aktivnosti ter izključevanje mladih pripadnikov manjšin iz ukrepov za izobraževanje in zaposlovanje; poziva k precej bolj proaktivni in sistematični politiki v odnosu do mladih v BiH, katere cilj bi moral biti opolnomočenje mladih v tej državi; v zvezi s tem spodbuja BiH, naj vzpostavi posebni okvir in zagotovi polno delovanje komisije za usklajevanje vprašanj v zvezi z mladimi v okviru ministrstva BiH za civilne zadeve;
21. poziva, naj se strategije in zakonodaja o pravicah oseb, ki pripadajo manjšinskim skupinam, ter njihova zaščita v celoti izvajajo in podprejo z javnimi sredstvi;
22. poziva BiH, naj zagotovi lastninsko pravico; opozarja na neobstoj celovitega zakonodajnega okvira o obravnavi zahtev za vrnitev premoženja in spodbuja oblasti, naj z zainteresiranimi stranmi začnejo dialog o vprašanjih v zvezi z vračilom zaseženega premoženja ali odškodnino zanj;
23. obžaluje, da ni napredka pri svobodi izražanja in neodvisnosti medijev; jasno zavrača

nadaljnje poskuse izvajanja političnega in finančnega pritiska na medije; obsoja ponavljajoče se primere ustrahovanja, groženj s smrtjo ter verbalnih in fizičnih napadov na novinarje, zlasti preiskovalne novinarje, ki pišejo o primerih vojnih zločinov, ki niso bili preganjani; poziva oblasti, naj zbirajo podatke o teh primerih, zagotovijo hitre preiskave in sodni pregon storilcev ter spodbujajo okolje, ki bo spodbujalo svobodo izražanja; poudarja, da je treba okrepiti finančno stabilnost in politično nevtralnost Regulatorne agencije za komunikacije; ponovno poziva k zagotavljanju neodvisnosti in vzdržnega financiranja javnih radiotelevizijskih postaj ter razpoložljivosti vsebin v vseh uradnih jezikih; poziva, naj se več pozornosti nameni delovnim pogojem novinarjev v celotnem sektorju; izraža zaskrbljenost glede pomanjkanja preglednosti lastništva medijev in ponovno poziva k zagotavljanju popolne preglednosti s sprejetjem ustreznega zakonodajnega okvira; obžaluje, da zaradi političnega oviranja ni bilo mogoče vzpostaviti delujoče javne radiotelevizije; ponovno poziva k zagotavljanju medijskega pluralizma in poudarja, da bi produkcija in oddajanje televizijskih ter radijskih vsebin v vseh uradnih jezikih BiH prispevala k varovanju kulturne raznolikosti v državi; poudarja, da kot pri drugih državah v tej regiji obstaja zaskrbljenost glede politične instrumentalizacije medijev bodisi neposredno s strani političnih akterjev bodisi s strani poslovnih akterjev pri njihovih poskusih političnega vplivanja;

24. pozdravlja prizadevanja za spodbujanje sprave, medsebojnega spoštovanja in verske strpnosti v državi, vključno s prizadevanji Medverskega sveta BiH; obžaluje nadaljnje primere diskriminacije na verski podlagi, pa tudi incidente, v katerih so bili tarča verski kraji; izreka pohvalo in podporo tistim, ki se borijo za svobodo izražanja, zoper sovražni govor in versko sovraštvo, ter tistim, ki se zavzemajo za vključevanje; zavrača podžiganje strahu pred drugimi in poziva oblasti, naj se v teh primerih hitro in dosledno odzovejo;
25. pozdravlja sprejetje strateškega okvira za reformo javne uprave v Bosni in Hercegovini za obdobje 2018–2022 ter poziva k njegovemu hitremu izvajanju; opozarja na razdrobljenost in politizacijo sistema oblikovanja politik v BiH in poudarja potrebo po reformi ustavnega okvira v skladu z najvišjimi standardi človekovih pravic in svoboščin ter potrebo po izboljšanju kakovosti, skladnosti in finančne dostopnosti javnih politik po vsej državi; poziva k sprejetju državne strategije za upravljanje javnih financ in povečanje proračunske preglednosti v BiH ter k močnejšim mehanizmom za preprečevanje neučinkovitosti in potrate javnih sredstev, tudi na področju javnih naročil; še posebej poziva k sprejetju ukrepov za zmanjšanje tveganja za politizacijo javne uprave, in sicer z učinkovitim sistemom upravljanja človeških virov na vseh upravnih ravneh ter standardizacijo javnih upravnih postopkov na vseh vladnih ravneh, zlasti med zvezno in kantonsko ravno v federaciji;
26. priznava, da je bil dosežen določen napredek pri vzpostavljanju institucionalnih mehanizmov za sodelovanje med oblastni in civilnodružbenimi organizacijami ter za zagotavljanje javnega financiranja civilnodružbenih organizacij; ponovno poziva k sprejetju strateškega okvira za sodelovanje s civilno družbo na vseh ravneh upravljanja, in sicer za povečanje preglednosti javnega odločanja in dodatna prizadevanja pri omogočanju javnega nadzora nad delom vlad; poleg tega poudarja, da je treba povečati vključenost civilne družbe v načrtovanje, spremljanje in izvajanje programov podpore EU; poziva oblasti, naj vzpostavijo učinkovit dialog, ki bi lahko privedel do oblikovanja zakonodajnih pobud in pobud za krepitev zmogljivosti, ki bi okrepile zmožnosti socialnih partnerjev in civilne družbe; poudarja, da je treba nameniti javna sredstva za organizacije civilne družbe, ki delujejo na področju človekovih pravic, demokracije in

pravne države, tudi za organizacije, ki se ukvarjajo z nadzorom in zagovorništvom, ter male lokalne organizacije;

27. ostaja zaskrbljen zaradi razširjene korupcije v BiH in trdovratne vrzeli med izraženo politično voljo za boj proti korupciji in pomanjkanjem konkretnih rezultatov; poudarja, da ni doseženih rezultatov v najbolj odmevnih zadevah ter da je pravni in institucionalni okvir za boj proti sistemski korupciji na področjih, kot so financiranje političnih strank, javna naročila, nasprotje interesov in prijava premoženja, šibek in neustrezen; poziva k ukrepom za izboljšanje pravnega in institucionalnega okvira za boj proti korupciji v skladu z evropskimi standardi, in sicer z boljšo uskladitvijo akcijskih načrtov, sprejetih na različnih ravneh, izvajanjem obstoječih strategij ter krepitvijo sodelovanja med organi za preprečevanje korupcije in agencijo za boj proti korupciji;
28. meni, da so potrebna dodatna prizadevanja za izboljšanje boja proti zelo razširjeni korupciji; poziva k ukrepanju za znatno izboljšanje stanja na področju preprečevanja in zatiranja korupcije, vključno z ukrepi za uveljavitev učinkovitih in odvračilnih sankcij, vključno z odvzemom premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji; poudarja potrebo po krepitvi zmogljivosti za boj proti kaznivim dejanjem na področju gospodarstva, financ in javnih naročil in njihovo preiskovanje; poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti izvajanju učinkovitih pregledov financiranja političnih strank in volilnih kampanj ter izboljšanju dostopa javnosti do prijav premoženjskega stanja javnih uslužbencev in nadzora nad njimi, tudi tistih, ki kandidirajo na volitvah; poziva, naj se obravnavajo priporočila skupine GRECO, zlasti kar zadeva financiranje političnih strank in navzkrižje interesov; meni, da je za BiH bistvenega pomena sprejetje zakona o navzkrižju interesov, ki bo v skladu z evropskimi in mednarodnimi standardi; poziva BiH, naj v skladu z mednarodnimi in evropskimi standardi izvede analizo obstoječega protikorupcijskega pravnega okvira ter nato sprejme usklajeno strategijo za obravnavo opredeljenih vrzeli in pomanjkljivosti;
29. pozdravlja sprejetje akcijskega načrta za izvajanje strategije reforme sektorja pravosodja za obdobje 2014–2018 marca 2017 ter vzpostavitev potrebnih struktur za poročanje in spremljanje; izpostavlja potrebo po odločnem ukrepanju v zvezi z njegovim izvajanjem; je zaskrbljen zaradi nenehnih groženj sodstvu, ki so politično motivirane; ponovno poudarja, da je treba okrepiti neodvisnost sodstva, tudi pred političnimi vplivi, pa tudi njegovo nepristranskost, strokovnost, učinkovitost in odgovornost; pozdravlja, da je visoki sodni in tožilski svet sprejel podroben akcijski načrt za izvajanje priporočil Evropske komisije o vprašanih v njegovi pristojnosti, namenjen krepitvi ukrepov imenovanja, disciplinskih ukrepov in ukrepov za integriteto v sodstvu, med drugim prek izboljšanih prijav premoženjskega stanja; poziva k hitremu sprejetju in izvajanju povezanih zakonodajnih aktov; poudarja, da je treba na podlagi priporočil Komisije in mnenja Beneške komisije revidirati zakon o visokem sodnem in tožilskem svetu; poziva k standardizaciji kazenskih zakonikov na področju vojnih hudodelstev in poudarja pomen ocenjevanja pravosodne reforme, ki poteka, z vidika spola;
30. obžaluje, da oblasti na vseh ravneh še vedno ne upoštevajo zavezujočih sodnih odločb oziroma jih zavračajo, med drugim na najvišji ravni, in opozarja, da takšna dejanja pomenijo resno nasprotovanje pravni državi;
31. pozdravlja nadaljnje zmanjšanje sodnih zaostankov v zadevah, povezanih z vojnimi zločini, nadaljevanje pozitivnega trenda pri sodnem pregonu vojnih zločinov, ki vključujejo spolno nasilje, ter izboljšanje podpore za žrtve in priče na sodiščih; poziva

oblasti BiH, naj zakonodajo o civilnih žrtvah vojne uskladijo tako, da bo vključevala tudi žrtve spolnega nasilja, da bi preprečili diskriminacijo v zvezi s statusom in dostopom do odškodnine v različnih entitetah; poziva k čimprejšnji spremembi nacionalne strategije glede vojnih zločinov, da bi se zagotovila učinkovitejša porazdelitev zadev med različne ravni upravljanja, skupaj z novimi merili in roki za obravnavo najbolj zapletenih primerov;

32. ugotavlja, da še vedno ni niti celovite strategije o prehodni pravosodni ureditvi niti mehanizma odškodnin za grobe medvojne kršitve človekovih pravic po vsej državi, tudi za žrtve spolnega nasilja, povezanega z vojno; poziva k sprejetju zakona o žrtvah mučenja, strategije o prehodni pravosodni ureditvi in programa za žrtve spolnega nasilja ter ustanovitvi posebnega sklada za odškodnine žrtvam vojnih posilstev, spolnih zlorab in mučenja, pa tudi k vzpostavitvi ustreznih mehanizmov odškodnin za civilne žrtve vojne, ki vključujejo vrnitev premoženja, nadomestilo, rehabilitacijo, povrnitev škode in jamstva, da se kršitve ne bodo ponovile;
33. ponovno izraža podporo pobudi za ustanovitev regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vojnih hudodelstvih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic, zagrešenih na ozemlju nekdanje Jugoslavije (RECOM); poudarja, da morajo voditelji BiH resno sodelovati pri njeni ustanovitvi; poudarja pomen tega procesa in nujnost aktivnega sodelovanja vseh regionalnih političnih voditeljev, da bi komisija lahko čim prej začela delovati; opozarja na predlog akcijskega načrta koalicije RECOM, ki vsebuje jasne datume in merila uspešnosti;
34. obžaluje vsakršno povečevanje oseb, obsojenih zaradi najhujših hudodelstev zoper človečnost; poziva, naj se nujno spodbuja spoštovanje žrtev vojnih zločinov in sprava; opominja vse politične voditelje in institucije v BiH, da je njihova odgovornost, da v imenu resnice, sprave in mirne prihodnosti objektivno ocenijo dogodke v času vojne in da preprečijo zlorabo sodstva politične namene; poudarja, da mora pregon vojnih zločinov temeljiti na konceptu neodvisnosti sodstva in se ne sme izkoriščati za politizacijo z namenom podrejanja političnim interesom, zgodovinski revizionizem ali poglobitev razdeljenosti v družbi; z obžalovanjem opozarja na odločitev narodne skupščine Republike Srbske, da prekliča potrditev poročila komisije za Srebrenico, in obsoja izjave vseh strani, ki povečujejo vojne zločince;
35. poudarja, da je treba v BiH kljub temu, da je bil dosežen velik napredek, še vedno nameniti ustrezno pozornost zapuščini travme zaradi spolnega nasilja in konfliktov v času vojne med letoma 1992 in 1995; poudarja, da je treba zagotoviti, da imajo ženske in moški, ki so preživeli spolno nasilje, vključno z otroki, rojenimi kot posledica tega nasilja, pravičen dostop do oskrbe, podpore in pravnega varstva prek celovite povrnitve škode, vključno z rehabilitacijo in zmanjševanjem stigmatizacije oseb, ki so preživele spolno nasilje, povezano s konflikti;
36. priznava določen, vendar nezadosten napredek pri izvajanju Priloge VII Daytonskega mirovnega sporazuma o beguncih in notranje razseljenih oseb; ugotavlja počasen napredek pri obravnavanju vztrajno visokega števila notranje razseljenih oseb, povratnikov, ki so pripadniki manjšin, beguncev in pogrešanih oseb; poziva oblasti, naj poglobijo sodelovanje med obema entitetama in popolnoma razkrijejo vse pomembne vojaške in obveščevalne podatke, da bi našli osebe, ki so od vojne še vedno pogrešane; pozdravlja nedavne pobude za krepitev regionalnega sodelovanja za rešitev vprašanja oseb, pogrešanih zaradi vojne, in poziva oblasti v BiH, naj sodelujejo v tem procesu;

poudarja, da je pomembno zbirati podatke o povratnikih; obsoja primere napadov na njihove nepremičnine in ugotavlja, da je uspeh politike vračanja v BiH ključen za spravo;

37. poziva, naj se izvajajo dodatni ukrepi in konkretni programi v zvezi s trajnim vračanjem beguncev, dostopom do zdravstvenega varstva in zaposlitve, socialnega varstva, varnostjo in izobraževanjem, ter naj se velika pozornost nameni odškodninam za premoženje, ki ga ni mogoče vrniti; odločno poziva s tem v zvezi k ponovnemu začetku delovanja Komisije za nepremičninske zahteve razseljenih oseb in beguncev;
38. obžaluje dejstvo, da država še vedno trpi zaradi prisotnosti min, ki pokrivajo približno 2,2 % njene skupne površine in neposredno vplivajo na varnost več kot 540 000 prebivalcev; pozdravlja stalno podporo EU za protiminsko delovanje in izraža pohvalo bataljonu oboroženih sil za odstranjevanje min v BiH za njegovo odlično delo; zaskrbljen opozarja na nezadostno količino najsodobnejše tehnologije za odstranjevanje min, kar bi lahko privedlo do zmanjšanja obsega očiščenega ozemlja, in sicer z zdajšnjih 3 km² na manj kot 1 km² na leto od leta 2020; zato poziva države članice, naj bataljon za odstranjevanje min ustrezno opremijo s potrebnimi sredstvi in opremo;
39. pozdravlja sprejetje strategije za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2017–2020 in napredek pri izvajanju akcijskih načrtov za boj proti pranju denarja in proti financiranju terorizma; poziva k okrepitvi prizadevanj za doseganje rezultatov pri preiskavah, pregonu, pravnomočnih obsodbah in zaplembi premoženjskih koristi organiziranega kriminala; pozdravlja, da je predstavniški dom parlamenta BiH 17. septembra 2018 sprejel spremembe zakonika o kazenskem postopku, saj so bistvene za zmožnost institucij pravne države, da opravljajo občutljive preiskave in sodelujejo z mednarodnimi agencijami kazenskega pregona ter poziva Komisijo, naj tesno spremlja njihovo izvajanje; poudarja, da bi morala pomembna prednostna naloga oblasti tudi v prihodnje biti uskladitev zakona o varnostno-obveščevalni agenciji z evropskimi in mednarodnimi standardi; ceni dejstvo, da je bila BiH umaknjena s seznama Projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF), na katerem so „tretje države z visokim tveganjem, ki imajo strukturne pomanjkljivosti v boju proti pranju denarja oziroma financiranju terorizma“, in poziva k nadaljnjim prizadevanjem na tem področju, da se BiH umakne s seznama EU z državami z visokim tveganjem;
40. poziva k nadaljevanju prizadevanj za boj proti radikalizaciji ter sprejetju dodatnih ukrepov za identifikacijo, preprečevanje in celovito obravnavo vprašanja tujih terorističnih borcev, poleg trgovanja z nezakonitim orožjem, ter za sledenje denarju, namenjenemu nadaljnji radikalizaciji; spodbuja oblasti, naj dodatno izboljšajo zmogljivosti BiH za boj proti terorizmu z boljšim usklajevanjem, sodelovanjem in izmenjavo obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih, preprečevanjem radikalizacije mladine ter programi deradikalizacije; poziva oblasti, naj razvijejo strategijo za boj proti kibernetiki kriminaliteti in podobnim varnostnim grožnjam; opozarja na potrebo po okrepljenem sodelovanju pri vprašanih upravljanja meja s sosednjimi državami;
41. izraža pohvalo oblastem Bosne in Hercegovine za njihova prizadevanja za zaustavitev odhoda njenih državljanov na tuja bojišča ter oblasti poziva, naj tuje teroristične borce ustrezno kaznujejo in poskrbijo za njihovo poznejše ponovno vključevanje v družbo; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je bila na nekaterih lokacijah v državi ugotovljena prisotnost celic za radikalizacijo;

42. z zaskrbljenostjo opaža, da v zadnjem času v BiH prihaja vse več migrantov in da se različne vladne ravni na te razmere ne odzivajo usklajeno; meni, da ne bi smeli politizirati vprašanja migracij; pozdravlja humanitarno pomoč EU za odzivanje na vedno večje potrebe beguncev, prosilcev za azil in migrantov v tej državi ter sprejetje posebnega ukrepa (vrednega 6 milijonov EUR) 10. avgusta 2018 za podporo Bosni in Hercegovini pri upravljanju migracijskih tokov; poudarja pomen upoštevanja vidika spola pri humanitarni pomoči in vpliv begunskih taborišč na lokalne skupnosti; meni, da je pri reševanju tega skupnega izziva bistveno sodelovanje s sosednjimi državami in EU;
43. poziva k sprejetju novega sklopa reform, usmerjenih k EU, takoj po oblikovanju nove vlade v BiH, da se nadaljuje proces reform in doseže napredek pri evropskem povezovanju te države; vztraja, da bi morala finančna podpora EU vključevati učinkovite pogoje ter da bi morala EU akcijske načrte in okvire spremljanja oblikovati v skladu z 20 načeli evropskega stebra socialnih pravic, da se uresniči „nova okrepljena socialna razsežnost“, kot je določeno v strategiji EU za Zahodni Balkan iz leta 2018; priznava, da je BiH dosegla določen napredek, kar zadeva gospodarski razvoj in konkurenčnost, vendar ugotavlja, da je država še vedno v zgodnji fazi vzpostavljanja delujočega tržnega gospodarstva; trdno verjame, da bi moral biti napredek družbeno-ekonomskih reform z ustreznim vključevanjem socialnih partnerjev pomembna prednostna naloga po volitvah, da se izboljšajo življenjske razmere v državi; ugotavlja, da je bil na socialnem področju dosežen zelo majhen napredek; poudarja, da je treba okrepiti gospodarske temelje, kot so rast, zaposlovanje in boj proti neformalni ekonomiji; poudarja, da je treba prestrukturirati javni sektor, vključno z javnimi podjetji, dodatno zmanjšati sivo ekonomijo in s tem povezano davčno breme za delo, izboljšati poslovno okolje (tudi z razvojem enotnega gospodarskega prostora), povečati zmogljivost javnih financ za spodbujanje rasti, zlasti z namenjanjem glavne pozornosti srednjeročnim potrebam, kot sta infrastruktura in izobraževanje, ter zagotavljati pravočasne in podrobne statistične podatke v skladu z evropskimi in mednarodnimi standardi;
44. ugotavlja počasen napredek na področju varstva okolja in podnebnih sprememb; opozarja, da se je treba uskladiti s pravnim redom EU in zagotoviti učinkovito ter strukturirano izvajanje okoljske zakonodaje v vsej državi, in sicer v skladu s standardi EU in strategijo za približevanje pravnega reda na področju okolja za vso državo; ponovno poudarja, da je treba v skladu z okoljskimi politikami EU hitro obravnavati vprašanje čezmejnega onesnaževanja zraka iz rafinerije nafte v Brodu; poudarja, da mora BiH v celoti spoštovati svoje obveznosti iz Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje in Protokola o strateški presoji vplivov na okolje, zlasti glede dejavnosti v porečju Neretve in na območju reke Trebišnjice; poudarja, da je za načrtovanje in projekte izgradnje hidroelektrarn nujno izpolnjevanje mednarodnih pravnih standardov in okoljske zakonodaje EU, vključno z direktivami o prosto živečih pticah in habitatih ter direktivo o presoji vplivov na okolje; poudarja, da je treba z izboljšanjem kakovosti presoje vplivov na okolje preprečiti morebitne negativne učinke za območja visoke naravne vrednosti in zagotoviti javno udeležbo in posvetovanje s civilno družbo pri ustreznih projektih;
45. ugotavlja, da trg z električno energijo in plinom ostaja razdrobljen in da na njem prevladujejo ključna prvotna podjetja; poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj nadalje razvijajo prometno in energetska infrastrukturo in nujno vzpostavijo delujoče energetske in prometne verige; poziva BiH, naj izkoristi novi sveženj EU za razvoj

regionalne povezljivosti in si prizadeva za dokončno vzpostavitev regionalnega energetskega trga v skladu s svojimi podnebnimi zavezami; se zavzema za nadaljnje vlaganje v infrastrukturne projekte, ki bodo izboljšali prometno povezljivost znotraj BiH in s sosednjimi državami; poziva k upoštevanju pravil o razpisnih postopkih in načela preglednosti pri izbiri izvajalcev, da se preprečita zloraba moči in korupcija ter zagotovi, da bodo izbrane najboljše ponudbe; izraža podporo predlogu za zmanjšanje stroškov gostovanja na Zahodnem Balkanu;

46. pozdravlja konstruktivne in trdne dvostranske odnose BiH in podpis več dvostranskih sporazumov s sosednjimi državami; poziva h krepitvi dobrih sosedskih odnosov z vsemi državami v regiji in k nadaljnjim prizadevanjem, da bi se razrešili vsi odprti dvostranski spori, vključno z določitvijo meje s Srbijo in Hrvaško, tudi z namenom približevanja članstvu v evropskih organizacijah;
47. pozdravlja strategijo BiH za zunanjo politiko za obdobje 2018–2023, ki jo je sprejelo predsedstvo BiH, v kateri je jasno navedeno, da je članstvo v EU eden od glavnih strateških ciljev te države; obžaluje dejstvo, da se je stopnja skladnosti z izjavami EU in sklepi Sveta EU o skupni zunanji in varnostni politiki (SZVP) leta 2017 znižala na 61-odstotno usklajenost; poudarja, da so potrebni rezultati glede postopnega usklajevanja s SZVP in poziva k znatnemu izboljšanju na tem področju, ki je bistven sestavni del članstva EU; odločno poziva BiH, naj se uskladi s sklepi Sveta o uvedbi omejevalnih ukrepov EU v okviru nezakonite priključitve Krima Rusiji in dogodkov v vzhodni Ukrajini, in obžaluje namerno nesodelovanje v zvezi s tem nekaterih političnih akterjev;
48. je seznanjen z vse večjim vplivom tujih sil v BiH in trdno verjame, da okrepljeno udejstvovanje EU v BiH ostaja najboljši način za zagotavljanje napredka na poti k evropskim vrednotam, stabilnosti in blaginji v državi; pozdravlja nadaljnje izvajanje operacije EUFOR ALTHEA v državi, ki zagotavlja pomoč pri krepitvi zmogljivosti in usposabljanju oboroženih sil v BiH ter prispeva k odvračilnim dejavnostim za podpiranje varnega okolja; je zadovoljen, da je Varnostni svet OZN podaljšal mandat sil EUFOR do novembra 2019;
49. poziva oblasti, naj zagotovijo strogo uskladitev s standardi EU in mednarodnimi standardi ter cilji politike na področju energetike in podnebnih sprememb; obžaluje dejstvo, da prizadevanja države za boj proti podnebnim spremembam ostajajo na deklarativni ravni, hkrati pa se sprejemajo odločitve o načrtovanju novih premogovnih termoelektrarn; zato poziva k preklicu projektov in načrtov izgradnje hidroelektrarn, ki škodijo naravi, so v nasprotju z voljo lokalnega prebivalstva, niso v skladu z lokalnimi načrti prostorskega razvoja ali načrti entitete in koristijo le vlagateljem;
50. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu, Komisiji, predsedstvu Bosne in Hercegovine, svetu ministrov Bosne in Hercegovine, parlamentarni skupščini Bosne in Hercegovine ter vladam in parlamentom Federacije Bosne in Hercegovine ter okrožja Brčko Republike Srbske in vlad desetih kantonov.